

ПЕРЕДМОВА

Кожній людині є що повідати. Питання лиш у тім, чи стане хисту? І чи безпечно розповідати все?

Ця книжка присвячується кожному з тих, хто вміє читати. Хочу, аби ви знали: мені не соромно дати почитати цей твір жодному гіпотетичному учаснику подій. Адже я певен: вони побачать у нім лиш правду, та й годі. Тож якщо хтось із читачів упізнає себе в епізоді — згадайте ті унікальні безпрецедентні часи, відкрийте якусь хорошу пляшку й запускайте протягну вовчу вийку, як ментальний конденсат, у все-світ. Ви воювали, ба більше — вижили.

Життя — єдиний артефакт, який нам удалося винести з усипальні під назвою «війна». Це в тому випадку, якщо я, автор, не лежу на момент друку книжки в домовині чи в одному з безлічі курганів нескінченної південної пустелі. А якщо й так — радійте двічі, що ви не на моєму місці. Радійте так, як зараз я це пишу і радію, що не опинився на місці десятків моїх побратимів і десятків тисяч побратимів моїх побратимів.

Персонажі в книжці матимуть колоритні імена та позивні. Дивіться на це, як на стилістичну необхідність, адже реальні прототипи також мали схожі прізвища та прізвиська, які більш ніж пасували їхнім темпераментам. Утім було місце й казуїстиці. Про один з дивних епізодів, який найбільше вплинув на ухвалення рішення про написання книжки, розповім просто зараз.

Нещодавно я сидів на прийомі в медичному пункті військової частини і вкотре переймався екзистенційним питанням: «Чи може наш світ бути симуляцією?». Протягом останніх років — під час Революції гідності, АТО, пандемії коронавірусної інфекції, повномасштабної війни багато з вас (упевнений) цікавилися подібним.

Не може реальність бути такою концентрованою, авжеж? Як не може чорна кава містити більше цукру, ніж макофе¹. Отож, чому саме ця подія вкотре змусила поринути в кризу самосприйняття? Усе дуже просто: прізвище одного з пацієнтів звучало якось на кшталт «Брундуляк». І це аж ніяк не кумедно, правда. Принаймні в контексті доктрини віртуальної реальності.

Тільки уявіть: сидить якась вища безтілесна істота, майстер-оф-папет² іства, приміром, за чотиривимірною партою в школі вищих безтілесних істот. Завдання уроку біотехнологій: створити симуляцію

¹ Макофе — жаргонна назва всіх стіків з розчинною кавою, переважно з цукром і сухими вершками, синонім — «3 в 1». — Тут і далі прим. авт., якщо не вказано іншого.

² Це транслітероване посилання на відомий альбом гурту «Metallica» — «Master of puppets», означає буквально «ляльковод».

локальної людської мережі, але таку, щоб штучні моделі-учасники ні про що не здогадалися.

Сутність пише код симуляції, у якому законсервовані дані біологічних істот вважатимуть себе людьми в людському світі. Сутність просто зараз пише код для локації «Медпункт Військової Частини», їй треба вигадати якомога більше імен для модів. У код уписані Мельник, Бондаренко, Бойко, Кравчук і ще з півсотні звичних прізвищ. А далі? А далі починається творчість (якщо така характеристика доступна безтілесним енергетичним сутностям).

«Та-а-акс, що ж придумати? — гризе плазмолівець нейтринохмара. — Зара згадаю ще кілька... Блажко, овва! Пікуль! Фещук! Ще з десяток — і симуляцію можна запускати!»

Але ж думка раптом застопорилася. Хтось підклав на рейки занадто великий четвертак, і валка потяга зупинилася. Ще прізвища... треба згадати ще кілька людських прізвищ. А-а-а-а, та пішло воно все під тривимірні чорти! Пара кінчається, часу немає. Святий рандом, приходь на поміч, хай буде ім'я тобі, людино, Брундуляк!

Сидів я, дивився на прізвище, потім на власника, і так мені гірко стало. «Ану, чоловіче, покажи своє ество. Заглічмобся, благаю, заглічмобся, щоб я впевнився в нереальності тебе, мене і всіх подій нині». На жаль, пацієнта не скривило й навіть не вкурвило, поки я з інтересом розглядав його волосся, намагаючись виявити найменший провал у текстурі. «Мабуть, він усе ж реальний. І події нині реальні. На жаль».

Існували й інші думки. У патерні такого відомого художнього прийому, як твіст Амброза Бірса. Був у давнину американський письменник, який народив

доволі знакове оповідання «Випадок на містку через Совиний струмок». Знаковою ця розповідь стала тому, що була першою відомою працею в плеяді клонів зі схожим сюжетним обертом у кульмінації. Історія, яка починається доволі звично для тих років (група військових із Півночі робить невдалу спробу стратити головного героя), закінчується надзвичайно оригінально, знову ж таки, для тих років.

СПОЙЛЕР!

(Виявляється, що страта таки була успішною, а весь сюжет оповідання — секундне марення героя, перш ніж зашморг зламає йому шию.)

Твіст Амброза Бірса настільки смакував читачам, що згодом до прийому зверталися Гемінгвей, Скорсезе, сценаристи серіалу «Lost» і навіть, подекують, Джон Роулінг. Бували й антивоєнні твори на цю тему, наприклад «Драбина Якова», тому не дивно, що кілька разів я ловив себе на думці: «Може, мене таки дістала та міна, поки я спав у полі після затяжної евакуації?».

Тоді я й вирішив написати книжку. Бо з усіма тими думками, зайвими та руйнівними, у голові почуваюся некомфортно, як людина з не витертою промежиною. Хай ця книжка буде рятівним струмочком води, що виміє мою розумову промежину й дасть нарешті впорядкувати хоча б звивини. Лишу за собою право описати все так, як воно могло би бути, якби було. А також маю до вас прохання: осмислити прочитане, постаратись осягнути проблематику військових, які, попри долю, що їх спіткала, таки лишаються звичайними людьми. З недоліками, страхами, тупими

вчинками та всіма людськими слабостями. Натомість обіцяю, що порівнянь з енергетичними оладками і промежинами надалі не буде.

Наполегливо рекомендую звертати увагу на епіграфи. Слухати пісню паралельно з читанням навряд чи вийде (хоча рукопис народжувався саме так), тому раджу прослуховувати композиції перед кожним розділом або після. Це посилить ефект і полегшить інтерпретацію тексту, адже саме ці пісні в мене асоціюються з тими чи іншими подіями.

«Букурія» — це антологія етапів рефлексії великої групи людей, які пройшли шлях від «Гей, наливайте повнії чари!» до занедбаних, сивуватих, понівечених досвідом солдатів у дивовижних подіях 2022–2024 років. «Букурія» — це «Азбука смерті» на український лад, де поєднуються водночас сумні, веселі, страшні та надихаючі сюжети.

Окрема подяка людям, завдяки яким ця розповідь усе ж народилася на 51 % оптимістичною: любій дружині, друзям, братам по зброї, зокрема тим офіцерам, які справді робили все можливе й неможливе для трансформації української армії з паперової в сталеву. У нас майже вийшло.

Розділ 1

В'ЯЗКИЙ ДЕНЬ

*And hold your gaze
There's coke in the Midas touch
A joke in the way that we rust,
And breathe again!*

BEN HOWARD, «OATS IN THE WATER»

Однострій змушує вигадувати цікаві ігри у власній голові. Тож серед робочого тижня посеред обідньої перерви лежав я на трьох подушках і займався улюбленою справою: порівнював нинішнє з минулим. Міркував я. От на фронті так лежати не вдавалося — це погано. Але й не хотілося — це добре. Трьох подушок не було — це погано. Але і зранку встати можна було о дев'ятій, а не о шостій. У палату посеред внутрішнього монологу заглянув начальник:

— Бодь, не забудь після себе потім цю піраміду розкласти по місцях. Бо зайде комісія і чпокне.

«Начальства й комісії на фронті не було — це добре. Але були дрони². Чортові дрони», — боляче вкололи спогади. Знаєте, деякі нитки минулого — як задирка на пальці. Трохи ворухнеш — і повзе з голови

¹ Зважай на те. / Що є недолік у доторку Мідаса. / Жарт у тому, що ми кам'яніємо. / Та при цьому продовжуємо дихати.

² Дрон — загальноприйнята назва невеликого безпілотного літального апарата типу квадрокоптер. Виконує розвідувальні та ударні завдання.